

FEIZ HA BREIZ

Kannad Mizek ar Vretoned

MIZ HERE 1936

Taolenn seiz sant Breiz
e Bleun-Brug Rosko,
(Ph. Galbrun, Begard).

Pedenn da Seiz Sant Breiz

O seiz sant a Vreiz Vihan, kaera bleuniou hor gouenn,
Eus barr skedus an nenvou, selaouit hor goulenn,
Levenez ha karantez skuilhit war douar Breiz,
Miret enni kudennet hor yez koz hag hor feiz.

War ho peziou burzudus, ebestel Breiz-Izel,
Hon tudou koz anaoudek, o deus gand o c'hizel,
Savet ilizou dispar, eo enno eun dudi,
D'eoc'h selaou ar Vretoned diredet d'ho pedi.

E Breiz-Izel, en aner n'ho peus ket labouret,
An had kouezet eus ho torn, gwrizioù dôn o deus grêt,
Ha daoust d'an avel-ifern, a zourc'houez, e pep bro,
Hon feiz a chom start bepred, evel hor gwes dero.

Ni fell e ve Breiz-Izel, evel n'ho peus hi grêt,
Gant he feiz, he brezoneg, he gizioù koz bepred,
Ni fell bez' anavezet evid ho pugale,
Hag en hent merket ganeoc'h, ni boanio da vale.

Keit ha m'en do Breiz-Izel ar mor glas da c'houriz,
Ho yez santel vo komzet ha karet gand Breiziz,
Ha d'he c'homz pa baouezint, n' vo nemed da c'hedal,
He c'homz ganeoc'h da viken, pa vezint er bed all.

Y.-V. PERROT.

(Ar bedenn-man a c'hell beza kanet war don : « Kelven ».)

Feiz ha Breiz

Renet gant an Aotrou PERROT

KOUMANANCHOU DIOUZ AR BLOAZ :

Breiz 13 lur. — Frans ha broiou stag outi 15 lur
Evid ar re zo e diavêz bro: 20 lur

TAOLENN AR MIZ

Hon Tad Santel ar Pab hag an Dispac'h er Spagn ..	359
Digeri an daoulagad	364
An Ael mat	368
E lizer diweza	369
Taolenn an diaoul	371
Ar gweskler hag an daou daro	375
Bleun-Brug Rosko	377
Seizvet kantved menec'h Sant Dominik e Montroulez	385
Eur zul bras e Plougerne	390
Kuzulioù ar geginerez	396

72^{vet} BLOAVEZ — Nⁿⁿ 10

MIZ HERE 1936

FEIZ HA BREIZ

HON TAD SANTEL AR PAB hag an dispac'h er Spagn

HOR Zalver Jezuz-Krist en deus diskleriet e vije e Iliz gwallgaset a-hed ar c'hantvejou, rak-se n'hon eus ket a dro da veza souezet pa zeu enebourien an eneoù d'ober d'ezhi eur brezel kriz.

Koulskoude n'eo ket bet biskoaz marteze ker gwas-ket hag hirio ha ranna a ra hor c'halon pa welomp petra a dremen er Meksig, er Russi, en Alamagn, er Spagn.

Kounnar Satan hag e vevelien a bouez dreist holl war bro Spagn hag an daelou a zeu da c'hlebia hon daoulagad pa glevomp hano eus al lazerez hag ar vuntrevez a sko hor breudeur en tu all da veneziou ar Pirene .

Breman eo sklêr d'an holl pebez gwalenn euzus eo ar C'homunism. Hon Tad Santel ar Pab en deus hel lavaret d'eomp meur a dro. Eur wech muioc'h en deus hen embannet p'en deus digemeret er Vatikan d'ar 14 a viz gwengolo 500 beleg, lean ha laik spagnol diredet d'an Itali araok dispac'herien o bro ; bleziet e oant gand eskibien Urgel, Vich, Tortosa ha Kartagen.

Dirazo hon Tad Santel a reas eur brezegenn a bouez bras. « Rankout a rafemp, emezan, war eun dro, gouela war ar c'haonv iskis hor sko en donna eus hor c'halon ha kana eur ganaouenn a veuleudi gand al levezeg dispar a ra d'eomp tridal. »

MEULEUDI DA VERZERIENAR SPAGN

Beleien ha katoliked ar Spagn a ziskouez eun ne-z-kalon dudies dindan tôliou yut enebourien an Iliz. Laouen int da c'houzanv evid Hor Zalver Jezuz-Krist. Setu perak Hon Tad Santel, gant komzou c'houek, a veul ar Spagnoled bodet en dro d'ezan.

« C'houi a zo aman, o Bugale meurbet karet, evit lavarout d'eomp an drubuilh vras oc'h deuet anezi; dougen a rit ar merkou anat eus an drubuilh-ze en ho komzou ha war gement tra a zo d'eoc'h ; merkou eus ar stourmad bras a boaniou ho peus diwasket, oc'h en em rei evelse da welout d'hon daoulagad ha dirag ar bed a-bez.

« C'houi hag a zo bet diframmet diouzoc'h pep tra, c'houi hag a zo bet redet war ho lerc'h ha klasket evit beza lakêt d'ar maro, er c'hêriou hag er c'hêriadennou, e tiez an dud hag e hentchou distro ar menezioù, — taolenn henvel ouz an hini a wele an Abostol gant dudi, gant eun dudi ker bras ma strinke d'ar bed ar gomz kaer-man, n'oa ket din ar bed da zougen bugale ker mat, — dont a rit da lavarout d'eomp ho levez da veza bet barnet din, evel an ebestel kenta, da c'houzanv evid ano Jezuz. »

Hag hon Tad Santel d'o meuli da veza bet ker bras, ker kalonek, ker karantek evit Jezuz, e kreiz ar c'hrista poaniou, da veuli kement hini a ziwask dre ar bed poan evit gloar Doue. E kichen eun daolenn kel lugernus ha ker c'houek da galon eur c'hristen, e weler eun daolenn all, skrijus meurbet.

*

**

DAELOUWAR AN DISMANTROU

Goude beza meulet ar sked a strink diouto vertuzioù ar verzerien, Pi XI a ra d'eomp sellout ouz an dismantrou euzus a zo evel en em ledet war ar Spagn dre grabanou fallakr ar gomunisted.

« Kement a zo da uhela etouez an dud, emezan, kement a zo da dosta da Zoue, tud, urzioù ha traou sakr,

tenzorion a dalvoudegez hep muzul a feiz, a beoc'h kristen..., relegou santel meurbet, brasder, santelez ha labour madoberus buhezioù gouestlet penn-da-benn d'ar relijion, d'ar ouiziegez, d'ar garantez, tud savet uhel en urzioù sakr, eskibien ha beleien, gwerc'hezed sakr, laiked a bep stad hag a bep renk, bleo gwenn din a zoujans, bleunvenn genta ar vuhez ha zoken sioulder bras ha sakr ar beziou, pep tra a zo bet taget, diskaret, dismantret en doare ar mezusa hag ar gouesa....

« Ha dreist an trouz-se ha stokadennou yut eur gounnar divuzul, a-dreuz an tan gwall hag al lazerez, eur vouez hag a gas dre ar bed ar c'helou milliget : « Ar breudeur o deus lazet o breudeur!... »

« Lavaret ez eus bet ez eo gwad eun den hepken skuilhet gant dourn eur breur d'ezan, ez eo ar gwad-ze re evid an holl gantvejou hag evid an douar a-bez; met petra lavarout dirak breudeur oc'h en em laza heb ehan hervez ar c'helou a glevomp ? »

*

AR GASONI MILLIGETENEB D'AN ILIZA HAD FREUZ HA REUZ

Ar freuz a ziskar an dud hag an traou santel a zo deuet eus an ifern.

« Lavaret e ve, eme hon Tad Santel, e ve dre Zatan c'houezet, ha krenvoc'h er Spagn, an tan-ze a gasoni hag a zispac'h krisoc'h evid an Iliz hag ar relijion gatolik, hervez komzou o enebourien o-unan, rak n'eus nemet an Iliz hag a c'hellfe evit mat herzel ouz ar galloud-ze diadennet en deus diskouezet meur a wech petra eo hag en deus roet e vuzul o klask, diskar kement a zo a urz vat, eus ar Russi d'ar Chin, eus ar Meksig d'an Amerig Izela hag o klask skignañ e pep lec'h, araok hag en hevelep amzer, menozioù fall evit gounit buan ha buan ar bed a-bez.

« Setu aze frouez ar menozioù diskiant-ze ha dismantrus, a zeu, goude beza touellet ha laket da virvi ka-

lonou an dud a strolladou, d'o armi ha d'o strinka a enep kement urz savet gand an dud ha gand Doue. Ar pezh a en em gavo hep mar, digaset gand eun nerz na c'heller-diarbenn, hag en eur c'hiz kalz gwasoc'h ha war eun dachenn kalz ledanoc'h ma kendalc'h, dre fals froudennou ha dre fals gounidegez, dre warizi, dre an aked da glask o feadra o unan hepken, kement hini en deus an deverman, da jom hep kregi er benveg a dle hon difenn. »

Hag hon Tad Santel da lavarout zoken ez eus daleet re da stourm ouz enebourien an dud hag ar broiou, ouz enebourien an Iliz. An traou ken truezas a dremen er Spagn a ziskouez anat pegement ez eo poent d'ar gouarnamantchou din eus an hano-ze, pegement ez eo poent da bep hini ac'hanomp stourm ouz fals kredennou ar gomunisted hag o skuba diwar ar bed ma ne fell ket d'eomp gwelout o vont d'an traon, ha ni zoken ganto, kement a zo mat, kement a zo kaer ha kement a zo santel. Poagnomp eta eus hor gwella da zouara falskredenn ar gasoni embannet gand ar C'homunism diaoulek oc'h ober da lezenn dudius ar garantez skedi muioc'h mui dre ar bed.

« E lec'h ma raer brezel d'an Iliz, eme Bi XI c'hoaz, e sikourer pôtrez ar freuz hag e roer an dourn da Zatan. Pegen kablus int eta an dud hag ar gouarnamantchou a vir ouz an Iliz da ober he labour a zantelez hag a zilvidigez, o ren eur vuhez a ya a eneb he c'helennadurez, o tifenn outi da vont daved ar familh, ar yaouankizou, ar bobl, o virout ouz he c'hazetennou hag he c'helaouennou d'en em skigna epad ma skoazeller ar re a zil en eneou ampoezoun ar falz kredennou hag ar youlou divergant! »

**

AN TAD SANTEL Goude beza en em freal-
A RO E VENNOZ HAG A BED zet eur wech c'hoaz o
 sonjal pegement ar Spagnoled a zo stag ouz Jezuz hag e Iliz, Pi XI a lavar :
 « D'ar bobl-ze ker mat ha ker fidel, d'ar Spagn a-bez, ker karet ha ker bras he deus gouzanvet kement, ez a hag e

fell en em gaout hor Bennoz, evel ma 'z a ive ha ma yelo hor pedenn pemdeziek, ken ma reno penn-da-benn warni, hag evit mat, al levenez hag ar peoc'h. »

Benniga a ra, araog holl, ar re a stourm, gand eur goustians eeun, evit difenn ha mirout gwiriou Doue hag ar relijion.

An Tad Santel ne ankounac'ha ket kennebeut e vugale o deus troet kein d'ar mad ha d'ar wirionez hag a wallgas Jezuz en e ziskibien. Leun a garantez evito, e ped evit ma teuint en dro war hent ar wirionez hag ar furnez.

En amzer arneok e vevomp enni, en em stardomp en dro d'hon Tad Santel, hag evel dan dre hor c'homzou hag hon oberou, stourmomp kalonek ouz fals kredennou ar c'homunism ; evel dan ive, pedomp vid an dud reuzeudik a zo touellet ha gounezet ganto evit ma kavint en hor c'hichen hent ar wirionez hag an eirusted.

Renan PENNAOUER.

Digeri an daoulagad

I. — PETRA RA AR GOMUNISTED ?

DIES eo kaout eun amzer all hag a ve ken tenval ar goabrenn enni eget an amzer ma vevomp breman.

An arne n'eman ket en oabl met e kalon eur rumm dud, hanvet **komunisted**, hag o deus toue' lakaat, en holl broioù, ar freuz hag an dispac'h.

Abaoe an amzerioù ma sailhas pobladou gwez an Hanter-noz war an Europ, n'eus bet biskoz kement a ezomm da grena evit an urz vat hag ar relijion.

Ar pezh a glask ar **gomunisted** e chench doare d'ar bed, diskar ar bed koz, ha sevel war e zismantrou eur bed nevez hag a ray eur baradoz eus an douer...

Isignus kenan int evit lakaat an dud da zevl a-du ganto.

Er prezegenou a reont, dreist-holl e-touez ar vicherourien, er paperioù a skignont, a vriadoù, e pep korn eus ar vro, ne ehanont da lavaret sorc'hennou evel ar re-man : « Ar bed, evel m'eman a zo renket fall ha gouarnet falloc'h c'hoaz. N'eus ennan, na justis, na lealded, epad ma ne vank netra da lod, darn eus an dud a zo er boan hag er baourentez... » « Kement-se, emezo, ne c'hell ket padout. Ni a fell d'eomp diazeza gwelloc'h an traou : en defe pep hini keit ha keit a vara, a arc'hant, a liberte... etc. »

Ha gant komzou evelse, troet brao, ar **gomunisted** a zo deuet a-benn da c'hounit ha da douella eur bern tud hag a zo prest evit an taolioù gwas. En o arme hag a ya war gresk, a zeiz da zeiz, e kaver, mesk-ha-mesk, an

dud dizkr ha dizoue hag ive, siouaz, kalz tud onest, hag a zo dallet gant ar promesaou kaer a vez grêt d'ezo. Rak, ret eo lavaret, abaoe nevez 'zo, e kuzont o memzioù trubard enep ar relijion evit chacha ar gatoliked da vale ganto. Eno eman an danjer hirio.

M'o deus isign evit prezeg ha touelli an dud, ar **gomunisted** o deus ive kalon evit kas o labour war araoek. Hag aman nag e teufe da fazia ar re a gredfe, n'eus en o zouez nemet lamponed ha pennou fall. N'eus ket eur rumm dud all hag a gemerfe, e gwirionez, kement a boan evit labourat.

Siouaz, nag a skol ne rafent ket d'eomp-ni. En deiz, m'hon defe, ni **katoliked**, eun niver ker bras a dud yaouank, evel a dud en oad, prest da vont, aman hag ahont, da skigna hor c'hazetennou, hag o deus ar gomunisted, neuze ive e parfe ar sklerijenn a-zioc'h ar sperejou. En deiz ha ma rofe ar gatoiiked kement a arc'hant evit harpa an oberioù kristen, ha ma ro ar gomunisted evit skora o oberioù, neuze e vefe ive chenchamant en hon touez. An deiz ha ma sonjimp, deiz ha noz, penaos goumit eneoù hor breudeur diantket d'ar gwir feiz, evel ma sonj ar gomunisted, deiz ha noz, penaos e c'hounezint an dud d'o c'hredennou, neuze ne vefe mui a ezomm da chench doare d'ar bed, rak ar peoc'h, al lealded a renfe ennan.

Ar benveg brasa ha galloudusa o deus ar **gomunisted** etre o daouarn evit kas o labour war araoek eo o c'hazetenn « L'Humanité » a vez gwerzet anezi 750.000 bennedez, ar pezh a zo strafuilhus. Ha c'houi gav d'eoc'h, eo nevezentiou diskiant, keleier goullou, eo a zo enni ? Pell diouz eno. Kazetenn all ebet hag a rofe nebeutoc'h a blas d'an torfejou ha d'an traou diboell a gaver ker stank e kazetennou lennet gant ar gatoliked. Kazetenn ar **gomunisted** a glask, dreist pep tra, kelenn, sklerijenna, startaat sperejou e lennerien ha setu perak ive e ra anezo mignoned hag ebestel...

II. — PETRA DLE OBER AR GATOLIKED ?

Dirag ar **gomunisted** a weler bemdez o niver hag o nerz o vont war gresk, hon dever d'eomp-ni, a deu ive da veza skleroc'h sklera. Ret eo d'eomp en em starda dindan banniel an **Unvaniez katolik** ha poania, pep hini, en e stad, da zispenn labour ar gomunisted. Rak komunisted ha katoliked n'int ket grêt evit en em glevet, daoust d'ezo da redet, an eil rumm, koulz hag egile, war-lerc'h an eurusted. Ar gomunisted a glask eurusted ar bed-man hepken, hag evit he zizout, int prest da vresa pep gwir, ha da hada, dre holl, ar gasoni, al laeronsi hag al lazerez. Evit eur seur tlabour, ar gatoliked ne c'hellint morse rei an dourn da eur rumm dud hag a zo enebourien da beb eurusted gwirion.

Ouspenn, e kement ha ma 'z eo talvoudus evit eurusted ar bed all, ar gatoliked a dle poania ive da glask eurusted ar bed-man. Kalz re, siouaz, a dud a boan a zo war an douar, n'eus ket a-walc'h a justis nag a lealded, meur a dra a zo da chench e lezennou ar vro hag ive en hor gziou. N'heller ket hen nac'h.

An den a zo bet krouet evit an eurusted hag ar justis, hag ar pezh a ra nerz ar **gomunisted**, eo o deus gouezet rei da gredi en-dro d'ezo, eo i hepken a c'hell lakaat an eurusted hag ar justis-se da ren war an douar.

Setu perak, er stad m'eman breman ar sperejou, ar **gomunisted** ne c'hellont beza trec'het nemet gant ar **gatoliked**. Istor ar bed a deu da veza eur brezel etre an eil rumm hag egile.

Pe an dud a yelo da heul ar **gomunisted**, evit klask hepken madou bresk an douar ; pe evel Hor Salver, en dezert, e troidt kein d'an toueller, o kompren ez eus en tu all, uheloc'h ha kaeroc'h, goest da garga kalon eun den krouet henvel ouz Doue ?

Holl e ouezomp, ni **katoliked**, pegen goullou eo kredennou ar **gomunisted** e kichen hor c'hredennou d'eomp-ni ;

daoust da ze, na pegen aonik, na pegen lezirek e chomomp evit o rei da anaout en-dro d'eomp hag evit o lakaat da dalvezout.

Kement a c'hoanta kaout ar vicherourien, al labourerien, hervez al lealded hag ar justis, hag a ginnig d'ezo ar gomunisted hirio, an **Iliz**, dre vouez ar **Pabed**, n'he deus ket ehanet d'her goulenn evito, abaoe hanter kant vloaz 'zo.

Ma vije bet selaouet gant kalz **katoliked**, an darn vras eus al labourerien ne vijent ket hirio en em roet korf hag ene d'ar **gomunisted**, evel ma 'z int.

An hent a zo sklêr evidomp. Bet hon deus da wellaat hor buhez, da veza en-dro d'eomp testou gwirion Hor Zalver Jezus-Krist. Bet hon deus ive, hervez hor stad hag hor galloud da lakaat muioc'h a justis, a lealded e-touez hor c'henvroiz, hon amezeien. Bet hon deus erfin da ziskouez d'an holl dud a boan, e klask an **Iliz** o eurusted, nann dre ar brezel etre ar re baour hag ar re binvidik, met dre heuilh gwelloc'h lezenn ha spered an Aviel. E lezenn an Aviel heuliet mat eo eman dor an eurusted evit ar bed-man hag ar bed all.

L. B.

D'an Ael mat

O ! nag ho karan va Ael mat,
Nag eo gwir ho trugarekaat
Mirer e vugale d'an Tad.

Ael mat, va ene start o meul,
Pazenn dre bazenn, dre ar skeul
Fellout 'ra d'in pignat d'hoc'h heul.

Bezit ganen a zehou, a gleiz,
Va harpit da argas ar bleiz
A furch dalc'hmat da gaout e breiz.

War ho tiouaskell pa vez red
Va dibradit a-us d'ar Bed
En e fank, grit na zaotrin ket.

War hent ar c'hlanded hag ar gwir
Mirit ho pugel pell hag hir
Divrall ha didor, koulz ha dir.

Dre wenojennou ar re zant
Grit d'in bale laouen ha drant
Evel ma reas meur a gant.

Deizioù seder, deizioù garo,
Daoust da ze 'beteg ar maro
Evel daou vreur ni 'n em garo.

Beilhit warnomp e peb mare...
Ma 'z oun klanv, roit d'in pare
Va c'hutuilhit ma 'z oun dare.

Va zikourit bep munudenn
Da zibuna mat va c'hudenn,
Ganti tresit va c'hurunenn.

TURZUNELL BREIZ, O.M.I.

E Lizer Diweza

La Brosse-Montceaux, le 18 juin 1936.

Rener doujet ha karet meurbed,

AR barr-avel arnev a darzas dre oabi va yaouankiz a zo tavet. D'an eiz war-n-ugent eus ar miz all, am eus bet an eurvad da zistrei d'am c'hlud.

Paket diwezat oun bet eun tammig evit va labour-studi, setu perag oun deuet aman war eun. Met er miz a zeu, e tistroin war-zu an Arvor. Beteg ennoc'h em eus fizians da vont, da welet ma 'z eo ken kaer bepred brugeier ha lanneier menez Arre, a vleunie ken dispar pa 'm eus ranket kimiada diouto, setu dizale pevar bloaz. Daou vloaz a jom d'in c'hoaz da dremen er c'hloerdi ha da c'houde hervez E c'hoant benniget, Doue am foulzo, dre vouez va Renerien, diouz an tu ma plijo gantan, pe dre Vreiz-Izel da brezeg ar Feiz koz, pe en tu all d'ar mor doun, sur d'in da gaout e kement bro ma c'hellin mont enno, Breiziz vat galvet gand Doue war e irvi pella.

Kerkent ha distroet aman, Bretoned ar Skol-Veur a zo bet savet en hon touez setu pemp bloaz bennag, o deus adarre va dibabet da Rener. Eur blijadur eo d'in gwelet Bretoned o teski gwelloc'h gwella o yez koz, daoust ma rankint dizale pellaat diouz hor broioù keltiek, ha doan-nius eo sonjal e chom e Breiz eun toulladig mat a dud diboell a voue evito pe 'vid o bugale eifenn dispar ar yez brezoneg. Aman emamp bep sul, nav Breizad bodet : An Tad Roue, eus a Blouedern, an Tad Calvez, eus a Bont-an-Abad, o daou dare da gimada diouzomp er miz a zeu ; an Tad Mer eus a Rosko, a zo ét eur miz a zo da vroioù ar skourm hag an erc'h peurbadus du-hont e bro an Es-

kimoed (Dreberien kig kriz) ; ar Vreudeur Queffelec, eus a Dreffiagat, Trébaol Yann-Vari, eus a Blabenneg, ha Felix Trébaol, ac'hano ivez, ar Breur F. Coat, eus a Vilizac, ar Breur Berrivin, eus a Blogastel-Sant-Jermen, ar Breur Cariou, eus a Blogonnee, hag an Durzunell, ganet e skeud tour ar C'hreisker. Eur Breur all, ar Breur ar Berr, eus a Veila-Konfort, a zo ét da glask pare du-hont e Pratz-Contant. Setu rollou hor strolladig. En he hano e c'houlennan warni ho pennoz a veleg hag eviti ho pe-dennou a Vreizad !

Allo ! kenavo, Aotrou Perrot. Dalc'hit sonj eus ho « tuer-paper », pa vezit ouz an aoter. Evidoun, n'ho tizonjin ket, nak ho kelaouenn ken nebeut. Ra blijo gant Doue, dre E Vamm, dre Anna ha Sent Breiz adsevel hor Bro, rei d'ezhi holl he frankiz dirag Doue hag an dud, hag He mirout da virviken da genta war rollou ar poblou feal. D'eoc'h kalonek, doujus hag anaoudek.

M. DE RUSUNAN, O.M.I.

Ra vezo kavet etouez kloareged Breiz, unan bennak gouest da zerc'hel en e zourn, ar bluenn aour kouezet eus dourn skournet Mikael a Rusunan, Turzunell Breiz.

Taolenn an diaoul

EN eur gêr eus an Itali, hanvet Aquila, e tiskouezer eun daolenn eus ar re gaera ; graet e vez taolenn an diaoul anezi, rak, war a leverer eo bet savet ha livet gand an diaoul e-unan ! Ne lavaran ket ez eo ker gwir hag an Aviel, met, dre eno, an holl a anavez an istor, ha setu hi, aman war lerc'h, hervez ma 'm eus he lennet, gwechall, war eur gelaouenn vihan, breman ez eus tregont vloaz :

Quspenn kant vloaz a zo e tremenas kement-man : eun den yaouank, pinvidik-mor, a oa o chom er maner e weler c'hoaz eur voger bennak anezan war lein ar menez, daoust m'eman en e boull pell 'zo !

An den yaouank-ze, n'en devoa bet digand e dud nemet skoueriou mat ; e vamm, eur zantez anezi, a roas d'ezan boaziou kristen, a zavas, keit ha ma c'hellas, kallon hag ene he mab warzu an Aotrou Doue, met, siouaz ! mervel a rankas abred gand an derzienn velen ; he fried her pakas diouti hag ar penher yaouank, mestr war e vadou ha digabestr, a gasas pell dioutan kenteliou e vamm evit mont da heuilh ar blijadur, a oa flouroc'h e vouez eget hini ar furnez.

Ren a reas eur vuhez froudennus ha diroll a nozas kement d'e yec'hed ha d'e zanvez ; dont a reas da inoui, wardro ar gêr, hag e vennas mont da Bariz, ar gêr vras, evit kaout muioc'h a blijadur ha kenderc'hel da blega d'e holl youlou.

Bloaz pe zaou, hebken e chomas eno, araok ma stagas an dichans gantan ! c'hoari c'hartou a reas.... hag

e kollas ; o lakaat klaoustreou war ar c'hezeg, er redadegou e kollas ive. . . . E berr amzer, e fripas e holl beadra, hag e rankas kemeret hent ar gêr, tenval e benn : evelato, e sonje : « A-hont, em maner koz, ez eus aour hag arc'hant, arreburi a dalvoudegez ha mein brisius ; gwerza 'rîn eun nebeud anezo hag e paein va dle ! »

Paour kêz pôtr yaouank ! edo an dichans gantan penn-da-benn, ha ne ouie ket ! P'en em gavas er gêr, e klevas eur zon all ! an hini en devoa fiziet ennan diwall e vadou, savet c'hoant gantan da veza pinvidik en eun taol, a oa tec'het kuit gand ar pezh en devoa gellet da zibrada : kasedajou aour hag arc'hant ha traou braodispar ! Mignoned, pe welloc'h, kamaladed ar mevel laer, a dec'has kuit ive, o veza ma ne jome gwenneg ebet en ti, kouls lavaret, hag en em gavas, e-unan penn da hirvoudi ha da fall-galoni. Outan e-unan e lavare :

« Mat ! pa n'am eus netra ken nemed ar manerman, e rankin en em laza ! eur vez eo d'in beza evelhen : eur bern dle war va c'hein ! ha kaer am bezo poanial ne deuin ket a-benn d'o faea ! eun dizenor eo da vab va zad ! Kollet oun, nemet dont a rafe an diaoul d'am zikour. »

Hag eun dervez, eun nozvez, da vihana, edo e-kichen an tan o tomma a-raok mont d'e wele, hag o ranellat gand e gomz ; edo c'hoaz ar ger diweza war e vuzel, pa glevas an nor o tigeri, hag e welas dirazan eun den etre tregont vloaz oad ha pemp ha tregont, gwisket e giz ar vro : e vragez striz a oa ruz, e jakedenn a oa du, e jiletenn ruz-glaou ; war e benn eun tok du, eur bluenn ruz outan ; e voutou-lêr, krenn en araok, a oa kentrou teo outo en a-drenv :

— Noz-vat d'eoc'h, Aotrou, emezan.

— Ha d'eoc'h, eme berc'hen an ti, sounnet gand ar spount.

An eil hag egile a azezas e-kichen an tan ; war ar glaou-ruz, zoken, edo treid an den dianav !

— Petra ? emezan, va galvet hoc'h eus ? ezomm hoc'h eus ac'hanon ? Me eo Roue an denvalijenn !

— Marteze, eme an den yaouank, e c'helfec'h ober eur vat bennak evidoun ; met, en em glevet a rankfemp, da genta, diwarbenn.

— Han ! diwarbenn ar priz ! eme Zatan. Me n'eo ket dies en em glevout ganen.

— Gwell a-ze neuze ! ha goulskoude, n'eus forz pegen nebeut a c'houlennoc'h diganen n'hellin ket ho paea, rak n'em eus mui nag aour nag arc'hant !

— Ha petra 'ra an dra-ze d'in ? eme an diaoul. Kaout a c'hellan aour hag arc'hant pa garan !

Hag, en eur lavaret an dra-ze, e krogas gand e vized en eun tamm glaou rus.

— Sellit ! emezan, en eur deurel eun tamm aour melen e dourn ar pôtr yaouank, sebezet !

— Gwelet a ran, louarn koz, ne goust netra d'eoc'h kaout aour ? Gwelloc'h eo ganeoc'h eun dra bennak all, livirit d'in pe seurt.

— Hoc'h ene a rooc'h d'in, da genta !

— Mat ! eme an den yaouank, evel ma vije war c'hed eus ar goulenn-ze !

— Greomp eur paper, eme an diaoul ; krogit er bluenn ha me a gomzo. . . .

Pegen diskiantet e vez an dud pa vez stag o e'halon ous traou ar bed-man ! Gwerza reont o ene d'an diaoul, evel ma werzer avalou da foar an nec'h !

— N'eo ket echu, eme c'hoaz ar C'horniek. Bresa 'rankoc'h, dindan ho treid, skeudenn Jezuz war ar groaz !

Hag an den reuzeudik, aet pell dija war hent an ifern, a asantas ober an torfed spountus-ze ! ne gredas ket nac'h !

— Aman, emezan, abaoe m'eo maro va mamm n'eus mui groaz ebet !

— Gortozit, eme an diaoul ; ha raktal e tennas eus e c'hodell eun tamm lien da liva ; hen displega 'reas war

ar zolier, ha gand e viz, soubet el liou ruz, e stagas da verka, war al lien, dremm ha korf Hor Zalver war ar groaz, en eun doare souezus !

— Grit ar pezh am eus lavaret ! eme Zatan.

An den yaouank a deuas beteg ar skeudenn, sevel a rae e droad... edo o vont da beur-ober e sakrilañ, pa reas eur zell ouz bizaj santel Jezuz ; gwelet a reas warnan kement a zouster hag a vadelez, ken kaer oa ! ma reas sin ar Groaz, hag, en eur goueza d'an daoulin, e c'houlennas pardon evid e bec'hed, beuzet en e zaerou.

An diaoul, droug ennan, a yude ! klask a reas lammet e vuhez digant ar pec'her distroet, pa rankas plega d'ar pezh a welas.

Mevel koz an den yaouank n'en devoa morse gellet e guitaat ; er maner e oa chomet, hag en devoa gwelet an diaoul o vont er zal ; d'ar red e oa aet d'ar presbital, ha breman edo o tizrei, an Aotrou Person asambles gantan, eur podad dour benniget en e zourn kleiz, kroaz e chapeled en e zourn dehou ! An diaoul ne jomas ket d'o gedal !

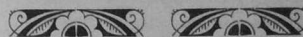
Ar skeudenn livet gantan a voe laket en eur starn alaouret, eur werenn vrap warni, ha kaset d'an iliz, e lec'h m'eman atao ; dont a ra an dour en daoulagad o sellet outi.

An Aotrou yaouank a yeas da govez e bec'hejou, keuz en e galon, hag eur miz goude, e yeas en eul leandi etouez bugale sant Benead, evit ober pinijenn ar rest eus e vuhez.

Troet gant TINTIN ANNA.

Ar gveskler hag an daou daro

En eur foenneg daou daro bras
'En em dourte war ar geot glas.
O c'herniel 'oa evel skoulmet,
O izili gozik sounnet
Ha reudet holl gant an derzien ;
O lostou hir a fouet kelienn
Hag an douar 'zon dindano
'Vel ar reier gant al lano :
'Vit eun onner, eul lardadenn
Oa bet savet an abadenn.

Gant e vabig eur gveskler koz,
E zaoulagad 'vennout mont kloz,
O welout-se 'lez e zaelou
Da redet puilh 'tre 'valvennou.
— « Petra 'zegouez, va zadig mat ? »
A c'houlennas mabig e dad.
Hag a-nevez 'ra e c'houlenn :
— « Petra 'zo kaoz d'eur seurt gourlenn ?
« Va zadig ker hel lavar d'in
« Pe va c'halon 'droy en tu gin ! »
— « Va mabig kêz, ne weles ket ?
« An emgann-hont ha se 'zo ret ?
« Gwelloc'h 've chom pep den 'n e c'hud
« 'Get 'n em ganna evit kaout brud !
« Ne sonjes ket pezh 'n em gavo ?
« Met 'vidomp-ni 'vo ar maro !
« Unan anê 'ranko tec'het
« Gant egile pa vo trec'het.
« An onner 'lart 'vo d'an trec'hour

« Hag ar prad-man 'vo d'an tec'hour. »
 — « O ! O ! Heman pe egile
 « Ni vo ato en hol leve ! »
 A respontas ar genaouek
 N'oa c'hoaz nemet eur berrboellek.
 Leun a furnez, ar gweskler koz
 'N doa distaget re wir e boz.
 An daou daro bras o c'houezi
 'Lakae an holl da souezi
 Kement a vlej a oa ganto.
 — « Chê ! 'me 'r gweskler, kannou ato ? »
 Kerkent, spontus, eur vlejadenn
 A dreuz an êr 'n eun nijadenn
 Hag an taro 'oa bet trec'het,
 Hanter varo gant ar sec'hed,
 'Deuas a-lamm ebarz an dour ;
 Nemet e dreid n'oant ket gwall flour.
 Hag e plade ar gwesklere
 Endra ma 'z ae en eur beuri.
 Gantan e oa eur reustl, eur freuz,
 Redek a rae a-hed, a-dreuz.
 D'ar gwesklere ?... Eun dismantr bras
 Ha diouz an noz 'voe sonet glaz
 'Vit ouspenn kant, 'vit ouspenn mil
 Lazet, flastret gant al loan vil.

Eur wech muioc'h oa 'n em gavet
 Ar pezh 'ma 'r c'hiz da lavaret :
 'Baoe m'ema ar bed 'n e zav,
 N'eus forz pe seurt amzer a ra,
 Ar re vihan ato 'vez gwaz
 Eus sotoniou ar pennou-bras.

Bleun-brug Roskov

UNAN eus ar begou-douar bet pleustret da genta gant hon tud koz, goude ma rejont o diskenn en Arvor, o tec'het a-raok ar Zaozon, breman ez eus 1500 vloaz, eo Roskov, en hanter 'n hent etre Enez Vaz ha Kastell-Paol, ha setu perak eo bet dibabet evid ober ennan c'houec'hvet gouel war n'gent ar Bleun-Brug, e vened enori ennan hor Zent koz bet skrivet o buhez d'ezo gant an Tad Albert Le Grand, breman ez eus tri c'hant vloaz.

Al lun, 24 a viz eost, oa dervez ar studiadegou. An Aotrou Arzur de Dieuleveult a zigoras ar genta ouz hol lakât da ober eur zell war labour ar Bleun-Brug edoug ar bloaz gand e Feiz ha Breiz, Feiz ha Breiz ar Vugale, Kenstrivadegou ar skoliou, hag e strollad c'hoarizien a zo bet edoug ar goanv, e pemp parrez war n'gent, eus Leon, Treger ha Kerne, o tiskleria ar peziou-c'hoari braoa, krouet warlene, e Bleun-Brug Pleyben.

Evit digeri hent d'ar studiadennoù ha d'ar preze-gennou war Albert Le Grand, an Aotrou Perennes, a gomz d'eomp, en e skrid, diwarbenn menec'h brudeta sant Dominik Montroulez.

War e lerc'h an Aotrou Kerbiriou a gomzas diwarbenn ar skridou koz m'eo bet tennet diwarno buhez Sent Breiz hag ar chaloni G. H. Doble, eus a Gerne-Veur, gouizeka den hon amzer war Zent koz an diou Vreiz, a gomzas diwarbenn Albert Le Grand, skrivagner Buheziou Sent Breiz.

An Aotrou Nedelec, kelenner e kloerdi Kemper, a glozas ar studiadeg a-raok lein, gand eun enklask war ar pezh a c'helled kaout c'hoaz sanailhet e sperejou ar Vre-

An Ao. James **BOUILLE**,
 Rener « An Droellenn »
 ha reizer diskouezadeg an Arz kristen ha breizek,
 e Bleun-Brug Rosko.

toned diarbenn hor Zent koz, 300 vloaz goude dastumadenn an Tad Albert.

Ar pezh en deus kavet e teir pe beder barrez hepken, a ziskouez d'eomp, pebez tenzor a c'hellfed savetei c'hoaz ma karfe ar gloareged, epad o ehan-skol, goulenn digar ar re goz, ar pezh a anavezont diarbenn ar zent o deus savet ha kristenet Breiz-Izel, breman ez eus 1500 vloaz.

An dastumadenn-se, na petra 'ta, a dle beza skrivet e yez ar zent ma 'z eus hano anezo hag e yez ar re a anavez darn pe zarn eus e istor, da lavaret eo e brezoneg.

Fazi Albert Le Grand eo bet sevel e vuhezioù sent en eur yez ha n'oa nak hini e zent nak hini e vro.

Raktal goude lein, an Aotrou Rouault, eus a Blounerin, a zigoras an eil studiadeg, en eur gomz, en eun doare uhel, diarbenn arzou Breiz; war e lerc'h, an Aotrou Doric Le Voyer, a gomzas, en eun doare hegarat, diarbenn ar biniou breizek ha skosek hag ar vombarde.

An A. Delaporte a lavaras ivez eur ger diarbenn ar brezoneg er skolioù ha da beder eur, dirak tri c'hant den, an Aotrou Tremintin a zigoras studiadeg ar brezoneg er skol hag an holl a oa a-du gant an Aotrou Fouere, a prezeger kalonek en deus laket a-benn breman 220 parrez bennak da zevel o mouez e Breiz, evit ma vo digoret pelloc'h dor ar skolioù d'ar brezoneg.

Eus dervez diweza ar gouelioù n'eus ket kals a dra da lavaret. Prezegennou helavar an Aotrou Conq hag hini an Aotrou 'n Eskob o devezo goet da anaout d'an holl kaerder labour hep par an Tad Albert Le Grand.

E lein ar Bleun-Brug, a bep tu d'an Aotrou Duparc ha d'an Aotrou de Dieuleveult, e weled an Aotroued Juncour, vikel-vas; Treussier, person Kastel-Paol; Gargadenec, person Roskoff; Quement, maer Roskoff; Stephan, rener Bleun-Brug Roscoff; Moren, rener skol Pontivy; Grill, enseller skolioù kristen Kemper; Noel an Estour, rener Bleun-Brug Gwened; an Tad Guilhaire, eun Dominikad eus kouent Paris; Herve Le Grand, e bried hag o mab

Albert, nied bihan an Tad Albert, eus Sant-Martin Montroulez; an Itron de Planhol; an Itron Jenovefa Sant-Per; an Itron de Dieuleveult; an dimezell Mari a Gervenguy; an Itron Cousquer; an Itron Stephan; an dimezell Chevillotte; J. Bouillé; X. de Langlais; Poisson, an Roazon, hag all.

Ar c'hoariadenn goude lein dirak ar mor bras, gant ar brezegeerien, ar ganerien hag ar gorollerien a voe, m'arvat, ar gaera c'hoariadenn hon eus gwelet abaoe m'ema ar Bleun-Brug en e zav.

Evit her c'hompren eo red beza her gwelet.

Ra gouezo war hor Breiz hag he bugale beanoz ar zent koz hon eus enoret e Roskov d'an 23, 24 ha 25 a viz eost diweza.

Goueliou Bleun-Brug 1936 a zo bet kaer, met petra eo c'hoaz goueliou Roskov, e-skoaz ar goueliou a delfemp kaout e Breiz ?

A vilionou, e kaver arc'hant, e Breiz-Izel, da rei e prizioù pa vez hano da wellaat gouennou ar c'hezeg pe ar zaout, an ed pe an irvin, met ne gaver mil lur ebet ken pa vez hano da rei prizioù da wella lennerien, prezegeerien, c'hoarierien ha korollerien Breiz-Izel.

Ha koulskoude, mar deo ret degas gwellaenn e traou an douar, retoc'h eo c'hoaz degas gwellaenn e traou ar spered.

Goueliou bloaveziek ar Bleun-Brug ne stagint da vont en dro, da vat, nemet p'hon devezo kazetennou pemdeziek, sizunveziek ha miziek o lavaret da bep Breizad en em staga ouz e vro, daoust peger paour eo evel m'en em stag ar brug ouz hol lanneier, daoust pegen treut eo o douar : siouaz, war an dachenn-se ivez ez omp paour raz-iliz.

Er bloaz 1935, kommunisted Frans o deus roet 17 milion d'o c'hazetenn, pemdeziek an « Humanité » hep konta ar milionou o deus roet ouspenn d'o 40 kazetenn sizunveziek; war ar milionou-se, e c'hellit kredi, ez eus meur a vilion a c'hounidegez hag a jom, en o c'hef; n'eo

ket souez eta o defe kement a c'halloud ha m'o deus dre ar vro; epad an amzer-se, ar Vretoned o deus damant o lakat arc'hant e paper hag a vo brezoneg warnan hag a lez o skrivagnerien da vervel gand an dienez hag ar rann-galon.

Mat eo karet ha skigna an deskadurez, met fall eo skigna eun deskadurez gouest da zihentcha ar vugale ha setu petra ra koulskoude, kement skol a zo e Breiz ha ne vez ket desket a vrezoneg, nag a istor Breiz enni hag hevelep skolioù, siouaz, a zo stank c'hoaz en hca touez ha gwella ma 'z int da netra eo da zével danvez mevelien ha mitizien da vont da Baris, el lec'h ma teuont, an darn vrasa anezo da veza kommunisted, dre ma ne gavout ket a labour, o veza ma 'z eus dre eno, abenn breman, pemp gwech war nugen an hanter re a dud.

Ha war dachenn ar patronachou nak a zivaloerez hag a skoilhou a gavomp ivez, el lec'h ma ne delfemp kaout nemet skoazellou hag harpou eus ar c'henta ! Ar kommunisted a en em glev da ober an droug; ar Vretoned n'int ket gouest d'en em glevet da ober ar vad hag an hanter anezo a dremen ar pep wella eus o amzer o rel an eskumunugenn war an hanter all; evelse int bet a-viskoaz; evelse emaint, met arabad e kendalc'hfen pell ken da veza evelse, pe hep dale e vo gwelet holl gened Breiz teuzet ha ludu kroaz Hor Zalver o nijal a-uz hor Bro baour.

Fizians am eus, daoust da bep tra, e teuo ar gwel eus ar gwalinier euzus a zo e toull hon dor d'hol lakât da zont ennomp hon-unan ha d'en em glevet da vat evit mirout en o c'haer ene kristen ha spered uhel hor Breiz.

Bretoned, ma n'hon eus ket a c'hoant da veza beuzet er mor a hudurnez hag a yudazerez a venn goueledi Breiz da heul ar broioù all krogomp mat ha raktal, en daou skourr ha ne dorrint ket, en daou skourr yac'h ha glas a welomp c'hoaz oc'h en em astenn a-uz hor penn : skourr ar Feiz ha skourr Breiz; er skourrou-se hag er skourrou-se hepken ema skourrou ar zilvidigez evidomp.

Y.-V. PERROT.

**O DEUS SKRIVET DA LAVARET PEGEN DIAES E KAVENT
O VEZA MA N'HELLENT KET EN EM GAOUT E ROSKO
GAND AR GOUELIOU :**

An A. Cornic, Douarnenez, hag an Itron ; an A. Markis an Estourbeillon, Avessac ; an A. Vallée, Sant-Brieg ; an A. Ernault, Sant-Brieg ; an A. chaloni Uguen, person Plougastell ; an A. Taldir-Jaffrennou, Keraez ; an A. Regnier, Roazon ; an Amiral Laurent, Paris ; an A. chaloni Doble, person Truro (Cornwall) ; an A. Antoni Labayen, Tolosa (Easkara) ; Dom Godu, Menez Mikel ; an A. O.-L. Aubert, Sant-Brieg ; an A. hag an itron Le Mercier d'Erm, Dinard ; an A. Yves Le Voyer, Ploermel.

**ETOUEZ AR VRETONEZ HAG AN ESTRANJOURIEN
DEUET NIVERUS D'AR BLEUN-BRUG,
HON DEUS GWELET DREIST-HOLL :**

An A. hag an Ir. Herve Le Grand, hag o mab Albert ; an A. Tremintin, depute ; an A. de Guébriant, maer Kastell ; an A. Erubel, kelenner er Sorbonne ; an AA. de Quelen, Moren, Pontivy ; an Tad Quinquis, O.M.I., eus Natal ; an A. Cazin d'Honinethun ; an dimezell de Volz Kerhoent ; an Itron a Blanhol ; an dimezell Ribrezoneg er skol ; an A. Raymond Delaporte, Kastell-Nevez ; an A. Debauvais, rener « Breiz' Atao » ; an A. Olier Mordrel ; an A. Marchand de Trigon, Montroulez ; an A. Thomas, person Lannilis ; an dimezell de Voltz Kerhoent ; an Itron a Blanhol ; an dimezell Ri-voallan, renerez Kelc'h Keltiek Sant-Nikolas-ar-Pelem ; an dimezell Lucia ; an A. Becot-Levot, eus Sant-Brieg ; an A. Treussier, person Kastell-Paol ; an A. Mear, rener skolaj Itron Varia Greisker, Kastell ; an A. Vincent Fave, Kemper ; an Itron du Menou, Plouvorn ; an dimezell a Gervenguy, Cleder ; an A. Gwenaël Laine ; an A. 'n Estour, Plomeur ; an A. Marc ar Berr, Kemper ; an A. Yann ar Bec, Kemper ; an A. Bleuven, Gwitalmeze ; an A. Yvon Floc'h, kelenner ; an dimezell Villard, Ploare ; an A. Nedelec, Odet ; an A. Charles Villard, Ploare ; an A. Job Guével, Pleiber-Krist ; an A. Xavier de Langlais, Surzur ; an Itron Malivel, Loudeac ; an A. hag an Itr. Bouillé, Perros ; an A. hag an Itr. Galbrun, Begard ; an A. Cochard, Caire (Egypt) ; an A. Ar Roux, Gwerleskin ; an A. Prat, Pleiber-Krist ; an A. Mocaer, Brest ; an A. Gourvès, Brest ; an A. Douglas Crew, ha Charles Wood, Bour-nemouth ; an Itron de Dieuveult, Dirinon ; an A. Grill, Kemper ; an A. Abjean, maer, Plougerne an Tad Gallion, Plougerne ; an tad Medard, Rosko ; an dimezell Gourlaouen, Douarnenez ; an A.

Poulighet, Mellionec ; an Itron Jenovefa a Sant-Per, Sant-Brieg ; an A. hag an Itr. Cesar Le Duc, Paris ; an A. Gab Moal, Gourin ; an A. Heuze, Taulé ; an A. hag an Itr. Guilly, Pleyben ; an A. Louis Beaufrère, Paris ; an A. Fanch Gourvil, Montroulez ; an A. Esptein, Paris ; an A. Jan-Ik Moal ha Fanch Stephan, Kastell ; an A. Francis Moal, Brest ; an A. Bourdellès, Paris ; Seur Mari a Sant-Luc, Plouvorn ; an AA. Castel ha Le Scour, Montroulez ; an A. Mayet, Kemper ; an A. hag an Itr. Guillermit, Brest ; hag all, hag all....

**ROLL GOUNIDEIEN KENSTRIVADEG SKRIVA
AR BLEUN-BRUG**

Rummad ar re vihan. — 1. Helena Kerdoncuff, Kerdaoulas, 14 p. ; Yvona Inizan, ar Folgoat ; Helena Urvoas, Loeiza Colocanap, Mari-L. Failler, Scignac, 13 p. ; 3. Lucia Bizien, Mari Gueguen, Scignac, 12 p. ; 4. Helena Herpe, Valentine Colocanap, Scignac, 11 poent.

Rummad ar re grenn. — 1. Roparz Gourmelon, Loperhet, 18 p. ; — 2. Mari ar Guen, Kersaint ; Xavier Pedel, Guisseny ; Guillerm Le Verge, Landivisio, Hamon Quiec, Sant-Neven, 17 p. ; — 3. Per Cap, Plougastel-Daoulas, 16 p. $\frac{1}{2}$; — 4. Jann Paugam, Plouvorn ; Yves Jupil, Yann Bothorel, Théophile Pouliquen, 16 p. ; — 5. Helena ar Menn, Cast, 15 $\frac{1}{2}$; — 6. Joseph Pellay, Guisseny ; Adèle Bernard, Cast ; Joseph Prigent, Loperhet ; Pierre Combot, Louis Péron, Abherve Bernard, Fanch Abgrall, Lucien Abgrall, Albert Moysan, Mari Bellec, Joseph Colin, Jeanne Roumier, 15 p. ; — 7. Teresa Celton, 14 $\frac{1}{2}$; — 8. Loeiza Corre, Marc'harit Colin, Folgoat ; Joseph Fur, J.-L. Guillou, Jean Rannou, 14 $\frac{1}{2}$; — 9. M.-L. Quere, A.-M. Glinec, Kerdaoulas ; Lucien Bothorel, Lucien Bourles, Gabriel Leon, Landivisio, 13 p. ; — 10. J.-Y. Corre, ar Folgoat, 12 p.

**Hanoiou ar re all o deus kemeret ivez perz er genstrivadeg,
met n'o deus ket bet a-walc'h a boentou evid kaout eur priz :**

Rummad A. — Albertine Bernard, H. Corre, Helen Gueguen, Ernestine Guillou, Suzanne Thoraval, Simone Cornec, Mari ar Fur, Elisa Auffret, Mari Le Bris, Mari Guyomarc'h, Francine Auffret, Scignac ; Cecil Lety, Kerdaoulas.

Rummad B. — Noella Lety, Kerdaoulas ; Yves Braz, Ed. Coenard, Guisseny.

**

Ar Bleun-Brug ha barnerien ar genstrivadeg a zo laouen o kas d'ar vugale-ze o gwella gourc'hemennou, ha dreist-holl, d'ar re-man : Roparz Gourmelen, Hamon Quiec, Per Cap, eus skol Sant-Joseph Landerne, rak o labour a zo bet kavet dreist. Ra vezo trugarekaet ivez o mistri da veza o henchet ker mat war studi ar brezoneg.

Ar prizioù a vezo kaset en deizioù a zeu d'ar skolioù.

ER MIZ A ZEU e lennoc'h :

SONIT, BOMBARD, SONIT BINIOU, SONIT !.....
HOR C'HOARIVA BREZONEK O NEVEZI.

KANVOU

An A. hag an I. Emil Ernault glac'haret bras a ro d'eoc'h da c'houzout eo maro an **Itron Lea Nicolas**, o merc'h, d'ar 14 a viz eost 1936, goude beza bet he sakramanchou diweza.

— An **A. Andreo Mellac**, kenlabourer koz an A. Loeiz Herriou, rener « Dihunamb », a zo bet beziet en Oriant d'an 13 a viz gwengolo.

— Erbedi a reomp ouzoc'h an **Itron Alan Grill**, mamm an A. Grill, enseller ar skolioù kristen, maro d'ar 18 a viz gwengolo diweza, e Landudal.

Seizvet kantved Menec'h sant Dominik, e Montroulez

War a lavar an Tad Albert Le Grand, (1) sant Dominik a deuas da Montroulez, er bloaz 1213; pemzek vloaz, goude e varo, er bloaz 1236, e venec'h a deuas ivez da jom, d'ar gêr-se hag a zavas enni eur gouent kaer e tlent chom ebarz betek ar bloavez 1792, bloavez an Dispac'h a reas kement a reuz, a laeronsi hag a laze-rez, e pevar c'horn ar Vro.

Setu aman, hervez studiadenn an Aotrou Perennes, bet lennet e Bleun-Brug Roskov, d'ar 24 a viz eost diweza, brudeta menec'h ar gouent-se.

Hervé Nedelec

Hervé Nedelec a oa bet ganet e Montroulez ; er bloaz 1318 e voe dibabet, e Lyon, evit beza pevarzekvet jeneral Tadou Urz Sant Dominik. Eleiz a skridoù uuhel a zavas ; ne oa den, en e amzer gouiziekok'h egetan ; hen eo a reas lakât sant Thomas war roll ar zent ; mervel a eure e Narbonne, en eur gouent, eus e urz, d'ar 26 a viz gwengolo 1323.

Erwan Begaignon

Erwan Begaignon a zo bet ganet e Plestin ; mab oa da Yann Begaignon, Aotrou ar Rumen ha da Gatell Au-

(1) - Cf. « Vies des Saints de Bretagne », p. 263.

tret, ginidik eus a Blouyann ; e vamm a lakeas rei d'ezan an hano a Erwan dre anaoudegez vat evit sant brudet Landreger en devoa he fareet ez-yaouank pa oa sounnet outi darn eus he izili.

Er bloaz 1326, e wiskas sae menec'h sant Dominik, e kouent Montroulez ha d'ar 26 a viz du 1362, e voe hanvet da eskob e Landreger ; daou vloaz goude, e roas, da gas da Roue ar Chypr, eun nebeud eus relegou sant Erwan da Charlez Bleiz ha d'e bried, a oa deuet da bedi war bez ar zant.

Er bloaz 1365, e tigemeras, e kêr Landreger, Yann IV, Duk Breiz, hag e reas al le da jom atao a-du gantan.

Er bloavez warlerc'h, dirak an hevelep Duk, da c'houel Maria Hanter-Eost, e vennigas maen kenta iliz Itron Varia ar Vur, e Montroulez.

Ar Pab Urban V her greas kardinal ha pini Jenner bras iliz Rom ; rei a eure neuze an dilez eus e eskopti ha da heul Gregor XI ez eas eus a Avignon da Rom, el lec'h ma varvas, e kouent ar Minerva, er bloaz 1378.

Hug ar Stoquer

Hug ar Stoquer a oa bet ganet e Mihin Landreger ; gwiska a eure sae Tadou sant Dominik e Montroulez ; goude beza gounezet al lore a zoktor, e skol veur Paris, e voe kemeret da gofesour gand an Duk Yann IV ha Yann V ; hanvet e voe da eskob e Landreger, d'an 20 a viz eost 1403 ; d'ar 25 a viz eost 1405, e voe hanvet da eskob e Gwened. Mervel a eure d'an 10 a viz here 1408.

Yann Validir

Yann Validir a oa ginidik eus a Verleac, e kichen Uzel, e eskopti Kerne ; hanvet e voe da eskob Leon gant Martin V, d'an 30 a viz gouere 1427.

D'ar 25 a viz gouere 1429, e voe hanvet da ganseller ha da gofesour an Duk Yann V.

Er bloaz 1433, pa deuas an Duk Yann V da Lesneven ha da Folgoat, Yann Validir a oa ouz e heul.

D'ar 5 a viz kerzu 1432 e oa bet hanvet da eskob e Gwened ; mervel a eure eno er bloaz 1444 ha sebeliet e voe e chapel ar Werc'hez, adre kein an aoter vras.

Yvon Mayeuc

Yvon Mayeuc a zo bet ganet e Kervayeuc, e Plouvorn, hag a wiskas sae sant Dominik, e Montroulez.

Hanvet e voe da gofesour an Dukez Anna ha mont a eure d'he heul da Baris ; e kouent sant Jakez, eno, eo edo o chom.

D'an 29 a viz genver 1507, Jul II hen hanvas da eskob e Roazon ; pa varvas ar roue Loeiz XII, a veze ivez o kovez gantan, hen eo a reas e brezegenn gaonv, e iliz Itron Varia Baris, er bloaz 1515.

D'ar 14 a viz eost 1532, gant lid bras, an Aotrou Mayeuc a gurunas Fransez III, Duk Breiz, goude m'en devoa touet dirazan, en dervez a-raok, e virje, heb o bresa an distera, gwiriou an Iliz, an noblans, ar c'hêriou hag ar bobl.

Striz oa en e genver e-unan, ha mat dreist ouz ar paour.

Mervel a eure d'an 20 a viz gwengolo 1541 ha burzudou bras a c'hoarvezas war e vez.

An Aotrou Mengant a lakeas sevel e skeudenn, e mein Kersanton, e iliz Plouvorn, er bloaz 1908, evit ma ne vezo ket ankounac'haet, da vat, gand e genvroiz.

Per Quintin

Per Quintin a zo bet ganet, er bloaz 1569, e maner Kerosar, e parrez Plouyan.

Endra m'edo er skol, e Agen, e reas anaoudegez gant Mikael an Nobletz, mab Kerodern Plougerne.

D'an 30 a viz here 1602, e wiskas sae sant Dominik, e Montroulez ; rei a eure meur a vision e bro Dreger, da

heul Mikael an Nobletz. Er bloaz 1628, e prezege e Douarnenez.

Eur gwir den Doue oa an Tad Quintin ha morse ne veze klevet oc'h en em glemm daoust pegement a zismegans a veze grêt d'ezan gand e genvreudeur.

Pa gave eur groaz bennak, war e hent, e taouline dirazi ha, kerkent ha ma c'helle gwelet, eus a bell, beg tour iliz Plouyan, e barrez, e taouline, war an douar noaz, hag e c'houenne ouz ar re a veze gantan ober eveldan evit trugarekât an Aotrou Doue, da veza teurvezet ober eur c'hristen anezan, en iliz-se.

Mervel a eure, evel eur zant, e Vitreg, e miz mezeven 1629, ha Mikael an Nobletz a lavare n'en devoa ket anavezet eur beleg ken dilorc'h, ken habask ha ken troet hag hen ouz ar binijenn.

Albert Le Grand

Albert Le Grand a zo bet ganet e Sant-Melani Montroulez, d'an 29 a viz eost 1597; e dad oa Jakez Le Grand heg e vamm Anna Noblet; e dad oa Aotrou Kêrignonval. eur maner hag a zo e parrez Tregarantec, e kichenik Lesneven.

Ez-vihanik, Albert Le Grand a voe gwisket, evel menez-h sant Dominik, hag en hent-se eo e teuas da gaout c'hoant da vont da vanac'h, pa deuas da veza bras : ar re hen anavezaz a lavar e oa bihan a gorf ha bras a spe-red.

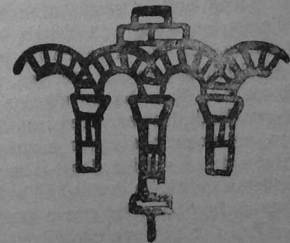
E kouent Montroulez eo e wiskas, evit mat, sae sant Dominik, ha goudeze e voe kaset da Roazon, el lec'h ma reas e leou; eur wech beleget e tizroas adarre da gouent Montroulez.

Eun eontr d'ezan, Yvon Le Grand, chaloni ha kanseller iliz-veur Kastell-Paol, en devoa savet eur skrid war Draou koz Leon : « Antiquités léonaises »; ar skrid-se a gouezas, goudeze, etre daouarn Visant Le Grand, senesal Keraez, eun den troet kenan da bleustri war istor goz

ar Vro; henman, a roas d'e ni Albert, skridou chaloni Kastell-Paol hag e re e-unan.

An ni, hag en deveze tro da vont da brezeg, a-gleiz hag a-zehou, pa dremene, dre ar parrezioù, a zastume kement tra a c'helle klevet pe welet, diwarbenn ar zent koz enoret enno ha goude beza eünet ha renket e zastumadenn ha re e zaou eontr, her c'hasas da voula d'an Naoned : al leor nevez « Vies des Saints de Bretagne Armorique » a deuas er mêz eus ar wask da C'houel an Holl-Zent 1636.

Etouez ar venec'h a zo bet o chom e kouent Sant-Dominik Montroulez, hini ebet, sur a-walc'h, n'en deus grêt d'ar vro, ar vad padus en deus grêt an Tad Albert ha setu aze perak eo bet kaer gwelet Breuriez ar Bleun-Brug o lakât e c'houeliou, er bloaz-man, dindan e skoazell ha bennoz ar zent en deus skrivet o buhez breman ez eus 300 vloaz.

Eur zul bras e Plougerne

H OR parrez he deus, e miz gwengolo, anavezet unan eus an deizioù kaera a zo bet roet d'ezi da veva.

AN AOTROU 'N ESKOB COGNEAU EN HON TOUEZ

D'an 12, diouz an abardaez, wardro c'houec'h eur, an diavezidi a dremene dre leur-gêr Plougerne, o welout an niver bras eus hor c'henvroiz bodet e kichen an iliz, a c'houlenne : « Petra a zo eta a nevez hirio ? — War c'hed emamp eus hon Aotrou 'n Eskob Cogneau hag ez omp deuet d'hen diambroug », a veze respountet d'ezo. Abarz nemeur e voe klevet : « Eman eru ». — « Buan ar c'hleier war zon », eme Job Kerandel raktal.

Ar c'hleier ne reant ket an neuz da zeni, hag an aotroued kureed, laouen holl, a yeas warzu ar c'harr-dre-dan a zigase d'eomp an Aotrou 'n Eskob, ha d'o heul e kerze an Tad Berre, an Ao. Abguillerm, person retred Lesneven, an Ao. Fichoux, an Ao. Merrien, an Ao. Segalen, ar Frered, an Ao. Mear ha kuzulierien an Iliz. An auto a jomas a-zav dirak draf ar vered : an Aotrou 'n Eskob a ziskennas, ar mousc'hoarz war e vuzellou hag ive geriou a garantez evid ar veleien deuet d'her saludi, evid kement hini a dostae outan ha dreist-holl evid ar vugale. Hon Aotrou Person, hag a oa bet ouz e gerc'hat e Kemper, her blenias d'an iliz hag eno e voe roet d'eomp bennoz ar Zakramant gand an Ao. chaloni Salomon. En eur zont eus an iliz, an Ao. Cogneau a deurvezas gantan benniga ar vugale unan hag unan ha rei d'ar pep brasa ac'hanonp e vizaoued a eskob da bokat.

EUN OFERENN GAER MEURBET

D'ar zul e voe en hor parrez eun oferenn b'ed n'hon eus, en hor buhez, gwelet ker kaer en hon iliz, en hon iliz kempennet ker brao.

An Ao. chaloni Salomon eo her c'hane gand an Ao. Fichoux evid avieler hag an Ao. Inizan, kelenner e skol ar Galon-Zakr, e Guisseny evid abostoler. An Ao. Abguillerm a voe karget da ren al lidou sakr.

An Aotrou 'n Eskob a voe grêt eun tron d'ezan eus tu an Aviel. Gwisket oa en e gaera hag en dro d'ezan edo evel ministred an Ao. chaloni Guéguen hag hon Aotrou Person.

Ne zaleimp ket da zisplega al lidou santel en o c'haerder ; holl hon eus o heuliet gand evez ha gant frouez.

HON AOTROU PERSON HILY HANVET CHALONI A ENOR

Goude ar pron, an Aotrou Cogneau a bignas er gador-brezeg. Eun dudi oa evidomp e glevout o lavarout peger bras plijadur en devoa o veza en hon touez. Meuli a reas nerz-kalon hon tud koz hag o feiz hag hon dougen a reas, gant komzou c'houek, da vale war o roudou. « Met, emezan, bale a rit war o roudou, rak setu c'houi savet ganeoc'h diou skol gristen nevez. » Koulskoude skoliou evelse ne vezont ket roet d'ar vugale hep poan ha dreist-holl ez eo ret kaout e penn ar barrez eur beleg a galon. « Bez' ho peus bet ar beleg-se a galon, eme an Ao. Cogneau en eur rei meuleudi d'an Ao. chaloni Talabardon, en devoa ive labouret mat evid ar skoliou nevez. Bez' ho peus c'hoaz ar beleg-se a galon », hag hen da rei meuleudi d'an Ao. Hily en eur ziskouez ar vad bras en deus grêt e kement lec'h en deus tremenet. « Evit kement-se holl hag ive evit diskouez pebez tra dalvoudus eo ar skoliou kristen, an Aotrou 'n Eskob Duparc, emezan, a

hanv an Ao. Hily chaloni a enor eus e iliz-veur. » O klevout eur c'helou ker mat hor c'halonou a dridas gand al levenez. An Aotrou 'n Eskob ne echuas ket e brezegenn gaer hep rei meuleudi d'an Aotrone Kureed ne espernont nag o foan nag o amzer evit skoazella an Aotrou Person hag e zikour d'ober ar muia vad d'an holl, er tarrez, hep rei meuleudi ivez da gement hini a boagn da skigna, a-unan gand ar veleien, ar wirionez hag an holl vertuziou kristen en eneo.

Pa voe echu an oferenn, gant pebez mall ar veleien hag ar barresioniz a ziskouezas o levenez d'an Aotrou Person evid an enor ker kaer o devoa Aotrone Eskibien Kemper ha Leon grêt d'ezan ha da barrez Plougerne.

Niverus oa ar veleien hag ar gloareged a voe diredet da Blougerne evid enori an Aotrou Person, e gureed hag o farresioniz, da veza savet diou skol gristen nevez.

Beteg-hen hon eus hanvet meur a hini. Setu aman hanoioù all : an Ao. chaloni Thomas, person Lanniliz ; an Ao. chaloni André, person Lokourman ; an Ao. chaloni Dujardin, penn-rener skolañ Lesneven ; an Ao. chaloni Calvez, person Lesneven ; an Ao. chaloni Simon, person Guisseny ; an Ao. Renaot, person Landeda ; an Ao. Hervé, person Milizac ; an Ao. Lechat, person Konk-Leon ; an Ao. Madec, person Laniltud ; an Ao. Gall, person Plouédern ; an Ao. Rannou, rener skol ar Galon-Sakr e Guisseny ; an Ao. Jegou hag an Ao. Bescond, kelennerien en hevelep skol ; an Ao. Got, kure e Plougastel ; an Ao. Appere, kure Landunvez ; an Ao. Simier, kure e Kraozon.

AN AOTROU PERSON A GOMZ

D'an holl veleien-ze, dirag an Aotrou 'n Eskob, an Aotrou Person a gomzas a-raok sevel diouz lein. Trugarekât a reas an Ao. 'n Eskob Duparc da veza bet bepred ker madeleuz evitan hag evit Plougerne ; an Ao. 'n Eskob Cogneau da veza e skoazellet da gas ervat da bean an youl en devoa da rei skolioù kristen da Lilia ha da veza

deuet hirio benniga ; an Ao. Mear, da veza diskouezet pebez galloud en deus eur mear ha pebez vad e c'hell da ober dre skiant hag e feiz ; an Ao. Cornec, rener ar skol nevez, bet dibabet etouez kant ; an Aotrone Kureed da veza skanvaet e vec'h dre o aked d'e zikour war dro labourioù ar skolioù nevez ; an Ao. Grignou en deus kaset da benn ar gefridi fiziet ennan, en doare ar gwella, an holl beleien bodet en dro d'ezan.

Dreist-holl, an Aotrou Person en devoa eur ger c'houek evid an Ao. Talabardon. Pell araog e varo, an Ao. Talabardon a zonje sevel e Lilia skolioù kristen evit ma chomje ar feiz kered beo-buhezek er c'horn-ze eus e barrez : prenet en devoa douar hag espernet meur a wenneg evit seveni e vennoz. Ouspenn an Aotrou Person a lavaras ez eo d'ar barresioniz eo e tlee ar skolioù nevez, rak rei a reont a galon vat o skodenn evit gellout harpa ouz ar mizou : « D'ezo holl, emezan, a greiz va c'halon, e lavaran bennoz Doue. »

An Aotrou 'n Eskob neuze a zavas d'e dro evit lavarout, eur wech muioc'h, pegen eürus oa da veza e Plougerne, evit meuli an Ao. Talabardon, an Ao. Hily, an Aotrone Kureed, an Ao. Mear, an holl barresioniz.

SKOLIOU LILIA A ZO BENNIGET

Abenn div eur hanter, chapel Lilia a voe leun chek : kalz ha kalz zoken a rankas chom er miz epad ma kane an Ao. 'n Eskob ar gousperou, gand, endro d'ezan eur gurunennad kaer a chaloned, a bersoned, a gureed. Pa voe roet bennoz ar Zakramant ar brosesion a loc'has evit mont da skol ar merc'hed. Eun dudi oa d'ar spered ha d'ar galon gwelout paotred ha paotrezed gwisket e gwenn o tougenn, war gravazou fichet brao, ar c'hroazioù a dlee beza staget er plas a enor er c'hlasioù.

An Aotrou 'n Eskob eo a vennigas ar c'hroazioù hag ar c'hlasioù ; an aotrone Mear hag e guzulierien o devoa an enor hag an curvad da staga skeudenn venniget Hor Zalver ouz mogerioù ar c'hlasioù, er plas enorusa.

Goude ar pedennou a vennoz war ar skol ha war ar re a dlee beva enni, an Ao. chaloni Thomas, e komzou frêz hag helavar, a roas d'eomp da intent pebez tra euzus eo evid eur c'hristen lakât e vugale er skoliou dizoue. Ar c'hristen a zo grêt evid eürusted ar baradoz ha dever bras ar gerent eo sikour o bugale d'en em gaout er vro dudius-se o rei d'ezo eur gelennadurez gristen; ar gelenadurez kristen a vez roet er skol gristen; er skol-ze, hepken, e vez komzet d'ar bugel eus e Grouer en deus e garet en eun doare dispar hag a amparailh evitan eun eürusted hep muzul ma sent ouz e c'hourc'hemennou. Eun tad hag eur vamm hag a gar e gwirionez o bugale a ray kement a zo en o galloud evit o lakât er skol gristen; biken ne zelaouint mevelien an drouk-spered a glask lakât o c'hraban warno ! O klevout Aotrou Person Lamniz, meur a hini en devoa bec'h o virout da strakal an daouarn; en hor c'hichen zoken unan her greas.

An Aotrou 'n Eskob a drugarekeas an Ao. Thomas da veza displeget ar wirionez war ar skoliou en eun doare ker sklêr ha ker c'houek hag a c'houennas digant tadou ha mammou a familh Lilia ober o dever en eur zigas o bugale da zelaou kelennadurez mistri ha mestrezed kristen eus an dibab o hentcho warzu an nenv.

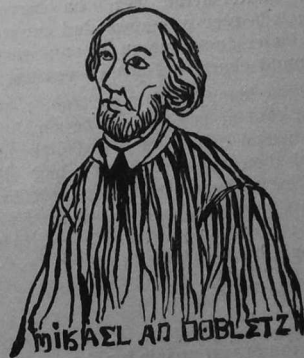
Pa voe echu e brezegenn gand an Aotrou 'n Eskob, ez ejomp da skol ar baotred hag eno e voe grêt an hevelep lidou hag e skol ar merc'hed. Ouspenn peder eur oa hag ar barresioniz diredet niverus eus a bep korn eus ar barrez a zistroas laouen d'ar gêr. An eurvad hon eus bet da welout tud a ziaavêz parrez unanet ganeomp evit lida eur gouel ker kaer : an Ao. amiral Exelmans ha kalz a leanezed eus Urz ar Spered Santel.

Skol ar baotrezed dindan skoazell santez Tereza ar Mabig Jezuz, skol ar baotred dindan skoazell hor c'henvroad brudet Mikael an Nobletz a vezo eur sklerijenn evit Lilia. En e gaozeadenn, goude merenn, an Aotrou Person a lavare : « Tour-tan Enez-Werc'h a hentch, gant e sklerijenn, ar vartoloded war mor ar bed-man ; skoliou kris-

ten Lilia a zo eun tour-tan a hentcho Arvoriz Plougerne warzu porz ar baradoz. »

Dirag ar sklerijenn-ze ne vo ket eun Arvoriad o sarra e zaoulagad : kablus e ve. D'an tad ha d'ar vamm o devezo ar gwall eur da virout ouz o bugale da vont d'ar skoliou kristen, ar skoliou kristen savet evito na ehanint, dre ar sklerijenn a sked diouto, da rebech d'ezo o zorfed ha da grignat o c'houstians. Met fizians hon eus ne vezo ket eun tad, nag eur vamm diskiant a-walc'h da vouga mouez o c'houstians ha d'en em lakât gand o bugale war hent ar gwalleurusted ; ne vezo ket kavet unan hag a ankounachay ar wirionez-man, emaomp war an douar evit savetei an ene hag e tleomp ober kement a zo en hor galloud evit beza eürus eun deiz er baradoz. M'en deus unan bennak dizonjet ar wirionez-se, ra zeuy buan da gemerout an hent mat !

Eur Plouad Kerne.

Kuzulioù ar Geginerez

Pa chom eur guchenn patatez-silet war-lerc'h eur pred, setu penaos e c'heller tenna vad anezan : lakit amann da deuzi war an tan, hag eun nebeud kignen dralhet ebarz ; torrit daou vi war ar patatez silet, kemmeskit mat, kignen hag all ; grit kouignou gant an toazze, lakit eun tamm bleud warno ; lakit ar bilig-losték war an tan, eun tamm amann mat enni ; pa vervo an amann e lakeoc'h ar c'houignou ; o zrei a reoc'h war ar billig da gemeret liou brao diouz an daou du ; o lakat a reoc'h neuze war ar plad, persilh fritet endro d'ezo.

Eun doare all a zo c'hoaz evit implija an dilerc'h patatez-silet :

Hen lakat en eur plad er fourn, goude beza taolet warnan eun hanter-litrad laez, ha torret pemp pe c'houec'h vi ; leda reer war ar pladad eur gwiskad froumaj Gruyer malet tammouigou amann warnan. Pa vez bet ugent munud ebarz ar fourn, e vez dare da zibri.

Red eo beza kempenn war an traou ; greomp, muia ma c'hellomp, gant ar pezh eus er gêr, hag arabad eo d'eomp beza henvel ouz ar merc'hed diskempenn a daol boued an dud d'an anevaled, moc'h hag all, — respet d'eoc'h, — e lec'h chench môd d'ezo evit brasa mat an dud a zo en o serr. An nebeuta ma tippigier ar c'hant eo ar gwella : e espern a rankomp evit hon aluzennou hag abenn hor c'hozni.

LIZIG.

LOGOD

Aozit eun tamm yod gwiniz teo, hag hel lezit da yena betek ma vezo klouar ; lakit pevar melen-vi ha kemmeskit mat, d'e zibouloudenna ; lakit war blajou teoder eur biz ha lezit da yena. Trouc'hit ar yod e tammou bihan,

karzennet ma kirit, hag o zaolit er melen hag er gwenn hoc'h eus kemmesket asambles en eur volenn, sukr etouez ; goude, o lakeoc'h er bara bruzunet a zo laket ganeoc'h war eur plad all ; eun dro adarre, er volenn, hag eun dro all er bruzunaziou a-raok o zeurel er fritadur, war an tan ; met, red eo e ve tomm-tomm an eol pe an amann da frita pe anez e listreso al logod.

AR MORU

Pa vez dizallet ar moru, e vez graet tammou anezo hag aozet e meur a zoare ; lakat a c'heller o zeurel en amann pe en eol da frita ; pe o foazat en amann gand ognon drailhet munut ha patatez ; lakat a c'heller ive, el lipig, an dour diwar piz sec'h, fa-munud hag all, ha lezel war an epad eun hanter- eur hep birvi. E peb doare, e vez mat ar moru pa vezont kempennet gant preder.

YOD GWINIZ DOUS

LAKIT war an tan, eul litrad hanter a laze ; lakit sukr malet ebarz, hag eun nebeudig holenn ; pa vezo dare da virvi, kemmeskit mat, en eur bodez, diou loaïad, pe deir, a vleud, en eun hanter litrad laez yen. Lakit eur banne laez, tost da virvi ha kemmesnit c'hoaz ; taolit i neuze er gastolorenn a zo war an tan, laez enni ; kemmeskit mat ha buana ma c'helloc'h, da zibouloudenna ; pa vezo dibouloud brao ho yod, ha pa vervo, hel lezit da boazat gouestad epad eun eur ; abenn neuze e vezo kreïennet ha poaz mat ; m'hoc'h eus c'hoant da gaout lipousoc'h yod, lakit daou velenn-vi en eur volenn, o c'hemmeskit gand eul loaïadig dour-bleun-oranjez hag o c'hemmeskit er yod araok diskenn ar pod war an daol, met arabad e vervfe ken ! Eur wech all e verkin penaoz ober logod gant ho yod gwiniz, pa jom, eun tamm yod eus a zilerc'h eur pred.

LIZIG.

Klenved ar c'henou hag an dent

L. LAPIQUONNE SUCESSEUR DE
L. JEZÉQUEL

Tenner dent
Loreet gant skol-vedesinerz Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour
ha war gautchouk, hervez ar skoueriou diveza
Gwarantisa a ra e labour

RESEO A RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e
BRASPARTS hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo
digor e Brest, 4, passage Saint Martin, aboue eur beteg kreisteiz, ha da
2 eur beteg 6 eur. Téléphone 0-16

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE, Successeurs

18, 27, rue Louis-Pasteur, 18, 27. — **BREST**

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en
HON TI e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessinieu nevesa
e mouchoerou ha tavancherou brodet.

SEIZ, MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had
 eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a **UGENT REAL DRE GANT** a vez roët
e marc'hadourez, ha **DEK DRE GANT** d'ar familhou ni-
verus diwar diskouez o c'habenn.

VIENT DE PARAÎTRE :

Mots Français et Breton

classés d'après le sens
par **F. VALLÉE**

(Premier livre)

EDITIONS ARMORICA. — En vente aux bureaux
de « An Oaled », **CARHAIX**,
et chez l'auteur, 37, rue Saint-Benoît, **SAINTE-BRIEUC**.

PRIX : 10 FRANCS

Un second livre, plus important, est en préparation. Le prix
de 10 francs sera maintenu pour les souscripteurs. Adresser les
souscriptions (les noms seulement) aux Bureaux de « An Oaled »,
ou à l'auteur.

Yec'hed ar Vugale

ar **"SIROP FERET"**

à-eneb an Doken

Graet gant louzaouennoù hag a gaver er mor, ar sirop-man
a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vliaz
eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale
hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar si-
rop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en
deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz
d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vu-
gale taget gant an doken, an trousklennou leaz, ar werbl, an
doureier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu war-
lerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.

Dépôt principal : **GRANDE PHARMACIE DU PROGRES**,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), **BREST**.

- F. B. ... -
D. ...

POITEL

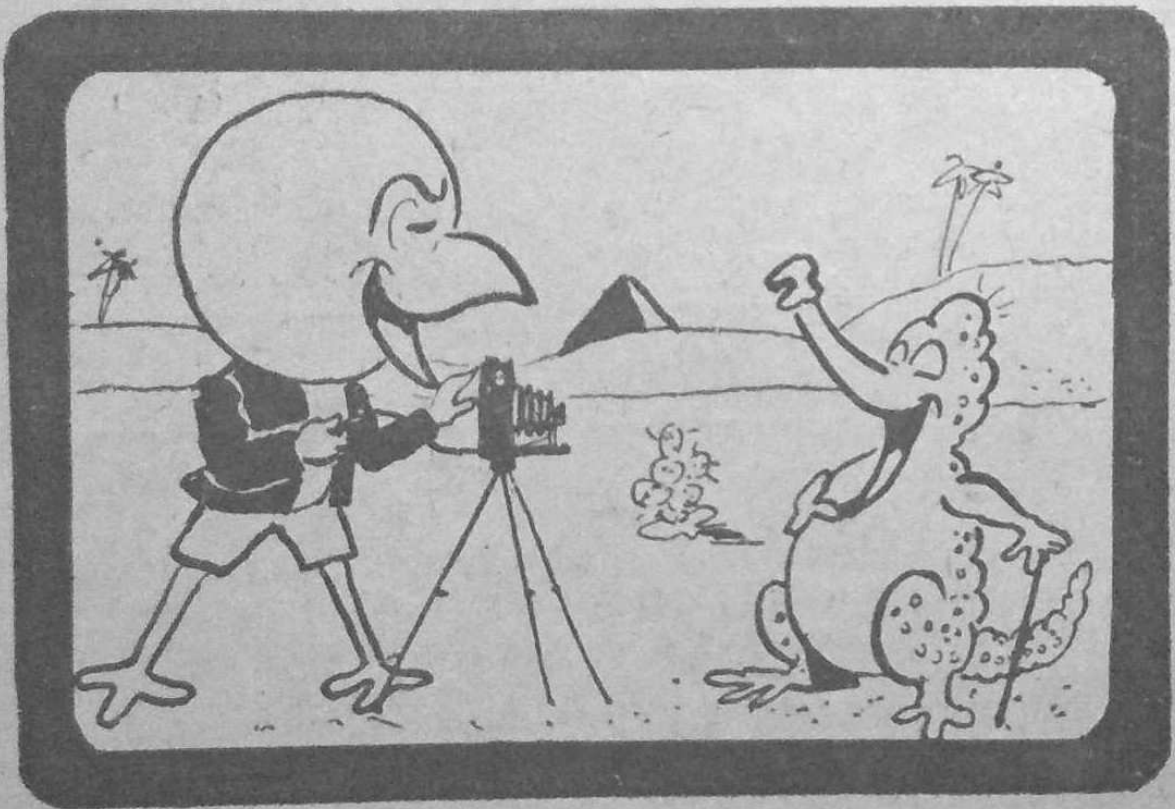
Eun hano hepken ↑

Ar gwella marc'hadour lunedou a zo e **MONTRouLEZ!**...

LUNEDOU a bep seurd
evit an holl

Eun dibab eus an traou
gwella evit ar-re vouzar

PHOTOS --- Appareils, Plaques, Pellicules (de toutes marques)

Ti POITEL — Ti glas — Ti a fizians
War Blasen Thiers
MONTRouLEZ

◆ *Eun e vezo graet d'eoc'h ar gwella digemer* ◆